

Informacja o postanowieniach z wzorca umownego

Ogólne Warunki Ubezpieczenia Odpowiedzialności Cywilnej z tytułu prowadzenia działalności

Rodzaj informacji	Nr jednostki redakcyjnej wzorca umownego
1. Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	§ 2.
	§ 3.
	§ 4.
	§ 13.
	Klauzula OC01 Ust. 1
	Klauzula OC02 Ust. 1
	Klauzula OC03 Ust. 1, 2 i 3
	Klauzula OC04 Ust. 1
	Klauzula OC05 Ust. 1
	Klauzula OC06 Ust. 1
	Klauzula OC07 Ust. 1
	Klauzula OC08 Ust. 1
	Klauzula OC09 Ust. 1
	Klauzula OC10 Ust. 1
	Klauzula OC11 Ust. 1
	Klauzula OC12 Ust. 1
	Klauzula OC13 Ust. 1
Klauzula OC14 Ust. 1	
Klauzula OC15 Ust. 1	
Klauzula OC16 Ust. 1	
Ust. 1	
2. Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	§ 2. pkt 3
	§ 3. Ust. 3
	§ 5.
	§ 10. Ust. 6

	§ 11 ust. 2
	§ 12 ust. 3,4, 8
	§ 12 ust. 2
	Klauzula OC02 Ust. 2 i 3
	Klauzula OC04 Ust. 2 i 3
	Klauzula OC05 Ust. 2 i 3
	Klauzula OC06 Ust. 2 i 3
	Klauzula OC07 Ust. 2 i 3
	Klauzula OC08 Ust. 2 i 3
	Klauzula OC09 Ust. 2 i 4
	Klauzula OC10 Ust. 3 i 5
	Klauzula OC11 Ust. 2 i 4
	Klauzula OC12 Ust. 3 i 5
	Klauzula OC13 Ust. 2 i 3
	Klauzula OC14 Ust. 2 i 3
	Klauzula OC15 Ust. 2 i 3
	Klauzula OC16 Ust. 2 i 3

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA

ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ Z TYTUŁU PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI

§ 1 (postanowienia ogólne)

1. Na podstawie niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia (zwanych dalej OWU), Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Medicum (Ubezpieczyciel), w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa zawiera umowy ubezpieczenia z osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą, osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej (Ubezpieczającymi).
2. Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek (Ubezpieczonego). Postanowienia niniejszych OWU stosuje się odpowiednio również do Ubezpieczonego, z zastrzeżeniem, że roszczenie o zapłatę składki przysługuje wyłącznie przeciwko Ubezpieczającemu.
3. Za porozumieniem stron, do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia odmienne od ustalonych w niniejszych OWU, w szczególności zakres ubezpieczenia przewidziany postanowieniami OWU może zostać zmodyfikowany na podstawie odpowiednich klauzul dodatkowych.
4. Warunki odbiegające od postanowień niniejszych OWU ustala się w formie pisemnej pod rygorem nieważności.
5. Ubezpieczyciel zobowiązany jest przedstawić Ubezpieczającemu różnicę między treścią umowy ubezpieczenia a treścią OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy ubezpieczenia. W razie niedopełnienia tego obowiązku, Ubezpieczyciel nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego. Przepisu tego nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.

§ 2 (definicje)

W rozumieniu niniejszych OWU, wymienione niżej określenia oznaczają:

- 1) **akty terroryzmu** - działania z użyciem przemocy lub próby zastraszenia społeczeństwa albo jego części, organizowane z pobudek politycznych, ideologicznych, ekonomicznych lub społecznych,
- 2) **czyste straty finansowe** - straty finansowe niewynikające ze szkód w mieniu lub na osobie,
- 3) **franszyza redukcyjna** - określona w niniejszych OWU lub ustalona w umowie ubezpieczenia kwota lub procent wartości odszkodowania, pomniejszająca łączne odszkodowanie za jedną i wszystkie szkody wynikłe z jednego zdarzenia,
- 4) **osoby bliskie** - małżonek, osoby pozostające w konkubinacie, rodzeństwo, rodzice, ojczym, macocha, dzieci, pasierbowie, teściowie, zięciowie, synowie, dziadkowie, wnuki, przysposobieni i przysposabiający,
- 5) **osoby objęte ubezpieczeniem:**
 - a) Ubezpieczającego, a w razie zawarcia umowy na cudzy rachunek – Ubezpieczonego,
 - b) pracownicy lub członkowie zarządu i innych władz Ubezpieczającego oraz jego prokurenci i prawni pełnomocnicy, w zakresie szkód wyrządzonych w związku z faktycznym wykonywaniem obowiązków służbowych lub dokonywaniem czynności faktycznych i prawnych na jego rzecz,
- 6) **osoby trzecie** - osoba nie objęta ubezpieczeniem i nie będąca osobą bliską,
- 7) **poszkodowany** - osoba trzecia, która poniosła szkodę na osobie lub w mieniu; w przypadku rozszerzenia zakresu ubezpieczenia o klauzule OC02, OC09 i OC10 za poszkodowanych w zakresie wyżej wymienionych szkód i klauzul uważa się również odpowiednio: pracowników, osoby objęte ubezpieczeniem i podwykonawców,
- 8) **pracownik** - osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. Pracownikiem, w rozumieniu niniejszych OWU jest również osoba fizyczna zatrudniona na podstawie kontraktu menadżerskiego, a także praktykant lub wolontariusz, któremu Ubezpieczony powierzył wykonanie określonej czynności,
- 9) **przedsiębiorca** - osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową,
- 10) **szkoda na osobie** - śmierć, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia, a także utracone korzyści poniesione przez poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia oraz zadośćuczynienie za krzywdę,
- 11) **szkoda w mieniu** - utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy ruchomej albo nieruchomości, a także utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie wystąpiła utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia,
- 12) **wypadek ubezpieczeniowy** - powstanie w okresie ubezpieczenia objętej ubezpieczeniem szkody na osobie, szkody w mieniu.

§ 3 (przedmiot i zakres ubezpieczenia)

- 1) Przedmiotem ubezpieczenia jest ustawowa odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody w mieniu lub na osobie wyrządzone osobom trzecim, w związku z prowadzoną działalnością lub posiadaniem mienia w następstwie czynu niedozwolonego (odpowiedzialność cywilna deliktowa).
- 2) Ochroną ubezpieczeniową objęte są szkody w mieniu i na osobie, wyrządzone przez Ubezpieczonego nieumyślnie, w tym skutek rażącego niedbalstwa.
- 3) Warunkiem powstania odpowiedzialności Ubezpieczyciela jest zajście wypadku ubezpieczeniowego w okresie ubezpieczenia oraz zgłoszenie roszczenia z tego tytułu przed upływem terminu przedawnienia.
- 4) Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje wypadki, które wystąpiły na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (RP).
- 5) Wszystkie szkody będące następstwem tego samego wypadku lub wynikające z tej samej przyczyny, niezależnie od momentu ich faktycznego wystąpienia i liczby poszkodowanych, uważa się za jeden wypadek, a za datę jego wystąpienia przyjmuje się chwilę, gdy powstała pierwsza z nich.
 1. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje wszystkie szkody z takiej serii, o ile pierwsza szkoda powstała podczas trwania okresu ubezpieczenia. W takiej sytuacji ochroną objęte są wszystkie szkody należące do danej serii, nawet, jeżeli powstały po zakończeniu okresu ubezpieczenia.
 2. W razie wątpliwości co do momentu powstania szkody osobowej uważa się, że powstała ona w chwili, gdy poszkodowany po raz pierwszy skontaktował się z lekarzem w związku z objawami, które były podstawą zgłoszenia roszczenia do osób objętych ubezpieczeniem.
- 6) W granicach udzielonej ochrony Ubezpieczyciel ma obowiązek dokonania oceny sytuacji faktycznej i prawnej oraz podjęcia decyzji o uznaniu roszczenia i wypłacie odszkodowania albo prowadzeniu obrony Ubezpieczonego przed nieuzasadnionym roszczeniem.
- 7) W granicach określonej w umowie sumy gwarancyjnej pokrywane są niezbędne koszty obrony sądowej w sporze prowadzonym na polecenie Ubezpieczyciela lub za jego zgodą; jeżeli w wyniku zdarzenia powodującego odpowiedzialność Ubezpieczonego objętą ochroną ubezpieczeniową zostanie przeciwko sprawcy szkody wszczęte postępowanie karne, Ubezpieczyciel pokrywa koszty obrony, jeżeli zażądał powołania obrońcy lub wyraził zgodę na pokrycie tych kosztów.

§ 4 (możliwość rozszerzenia zakresu ubezpieczenia)

Na wniosek Ubezpieczającego i za opłatą dodatkowej składki, zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przewidziany postanowieniami OWU może zostać rozszerzony na podstawie odpowiednich klauzul dodatkowych:

- 1) odpowiedzialność cywilna za szkody powstałe poza granicami RP - klauzula OC01,
- 2) odpowiedzialność cywilna pracodawcy (za szkody na osobie wynikające z wypadków przy pracy wyrządzone pracownikom Ubezpieczającego) - klauzula OC02,
- 3) odpowiedzialność cywilna za szkody wynikłe z wadliwego wykonania prac lub usług, powstałe po przekazaniu odbiorcy przedmiotu wykonanych prac lub usług - klauzula OC03,
- 4) odpowiedzialność cywilna najemcy nieruchomości (za szkody w nieruchomościach osób trzecich, z których Ubezpieczający korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu albo innego podobnego udokumentowanego stosunku prawnego - klauzula OC04,
- 5) odpowiedzialność cywilna najemcy ruchomości (za szkody w rzeczach ruchomych osób trzecich, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu lub innego podobnego udokumentowanego stosunku prawnego) - klauzula OC05,
- 6) odpowiedzialności cywilnej za szkody w mieniu stanowiącym przedmiot obróbki, naprawy lub innych czynności w ramach usług świadczonych przez Ubezpieczonego - klauzula OC06,
- 7) odpowiedzialność cywilna za szkody w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego - klauzula OC07,
- 8) odpowiedzialność cywilna za szkody w pojazdach mechanicznych znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego - klauzula OC08,
- 9) odpowiedzialność cywilna wzajemna (za szkody powodujące powstanie roszczenia pomiędzy Ubezpieczonymi na podstawie tej samej umowy ubezpieczenia - klauzula OC09,
- 10) odpowiedzialność cywilna podwykonawcy (za szkody wyrządzone osobom trzecim przez podwykonawców Ubezpieczonego) - klauzula OC10,
- 11) odpowiedzialność cywilna za szkody wyrządzone w związku z organizowaniem imprez - klauzula OC11,
- 12) odpowiedzialność cywilna za produkt (za szkody wyrządzone w związku z wprowadzeniem produktu do obrotu)) - klauzula OC12,
- 13) odpowiedzialność cywilna za szkody wyrządzone przez pojazdy niepodlegające obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej - klauzula OC13,
- 14) odpowiedzialność cywilna za szkody w wartościach pieniężnych znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego - klauzula OC14,

- 15) odpowiedzialność cywilna za szkody wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych i zakażeń - klauzula OC15,
- 16) odpowiedzialność cywilna kontraktowa (za szkody wynikłe z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania) - klauzula OC16.

§ 5 (wyłączenia odpowiedzialności)

1. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody:
 - 1) powstałe wskutek działań wojennych, stanu wojennego, stanu wyjątkowego, wewnętrznych zamieszek, strajków, rozruchów, lokautów, aktów terroryzmu lub sabotażu,
 - 2) powstałe wskutek reakcji jądrowej, skażenia radioaktywnego, skażenia lub zanieczyszczenia opadami przemysłowymi, działania broni biologicznej lub chemicznej, promieni laserowych lub maserowych, pola magnetycznego lub elektromagnetycznego, oddziaływania azbestu lub formaldehydu,
 - 3) bezpośrednio lub pośrednio wynikłe z emisji, wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody lub gruntu jakichkolwiek substancji,
 - 4) powstałe wskutek konfiskaty, nacjonalizacji, zajęcia, zarekwirowania lub zniszczenia mienia na podstawie decyzji podjętej przez uprawnione do tego władze, jak również spowodowane działaniami uprawnionych do tego władz,
 - 5) objęte systemem ubezpieczeń obowiązkowych, o których mowa w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2003 nr 124 poz.1152 z późn. zm.),
 - 6) objęte obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniem z tytułu wykonywania określonego zawodu,
 - 7) za które Ubezpieczony jest odpowiedzialny wskutek umownego przejścia odpowiedzialności cywilnej osoby trzeciej, albo wskutek rozszerzenia zakresu własnej odpowiedzialności cywilnej wynikającej z ustawy,
 - 8) wyrządzone umyślnie przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego,
 - 9) wyrządzone osobom bliskim Ubezpieczonego,
 - 10) w pojazdach mechanicznych stanowiących własność pracowników zatrudnionych przez osoby objęte ubezpieczeniem lub osób bliskich pracownikom,
 - 11) polegające na wystąpieniu czystych strat finansowych,
 - 12) w produkcie wprowadzonym do obrotu,
 - 13) w przedmiocie wykonywanej przez Ubezpieczonego pracy lub usłudze lub dziele,
 - 14) wynikające z wprowadzającej w błąd reklamy bądź ogłoszenia,
 - 15) powodujące roszczenia z tytułu gwarancji lub z tytułu rękojmi za wady,
 - 16) których przyczyną była jawna wada rzeczy lub wykonanej pracy albo usługi, w związku z którą została obniżona jej cena,
 - 17) wynikłe z niedostarczenia energii lub niewłaściwych parametrów wytworzonej lub dostarczonej energii w jakiegokolwiek postaci,
 - 18) wyrządzone przez środki antykoncepcyjne, formaldehyd, dioksyny, priony,
 - 19) powstałe wskutek bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania wyrobów tytoniowych,
 - 20) powstałe w wyniku oddziaływania na kod genetyczny,
 - 21) spowodowane wykonywaniem czynności i świadczeń medycznych oraz badań o charakterze medycznym,
 - 22) wyrządzone przez rzecz nieposiadającą ważnego atestu, certyfikatu, aprobaty technicznej, dopuszczającego ją do obrotu, o ile atest jest wymagany przez przepisy obowiązujące w danym kraju,
 - 23) spowodowane wykonywaniem czynności wszelkiego rodzaju doradztwa, konsultingu, pośrednictwa: finansowego, podatkowego, kredytowego, prawnego, personalnego, technicznego i informatycznego,
 - 24) wyrządzone przez osoby znajdujące się w stanie nietrzeźwości w rozumieniu kodeksu karnego, pod wpływem narkotyków lub innych środków odurzających, o ile ten stan miał wpływ na zaistnienie szkody,
 - 25) w mieniu będącym przedmiotem załadunku lub wyładunku,
 - 26) związane z naruszeniem praw autorskich, patentów, znaków towarowych i nazw fabrycznych,
 - 27) spowodowane w związku z tworzeniem, dostarczaniem, wdrażaniem oprogramowania informatycznego,
 - 28) wyrządzone przez wszelkiego rodzaju wirusy komputerowe lub innego rodzaju programy zakłócające pracę jakiegokolwiek programu, komputera, sieci, telefonu, niezależnie od przyczyn ich pojawienia się, w tym związanych z internetem lub korzystaniem z Internetu,
 - 29) wynikłe z niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przewozu lub spedycji,
 - 30) powstałe wskutek osiadania gruntu, osunięcia się ziemi, zalania przez wody stojące lub płynące, a także wskutek cofnięcia się cieczy w systemach kanalizacyjnych,
 - 31) wynikłe wskutek zagrzybienia, powolnego działania hałasu, wibracji, temperatury, wody, gazów, oparów, pleśni, pyłów, bakterii, wirusów. Za działanie powolne uznaje się takie działanie wyżej wymienionych czynników, które wpływa na otoczenie w sposób ciągły, prowadząc do szkody, której nie można przypisać cech nagłej i niespodziewanej,

- 32) związane z użytkowaniem, posiadaniem, konserwacją, obsługą, serwisowaniem, naprawą statków oraz urządzeń latających i pływających oraz z działalnością portów morskich i lotniczych,
 - 33) w krajowych i zagranicznych znakach pieniężnych, wekslach, czekach, dokumentach bankowych i finansowych, kartach płatniczych, kredytowych, obciążeniowych i debetowych, znakach akcyzowych, złocie, srebrze i wyrobach z tych metali, kamieniach szlachetnych i perłach, platynie i pozostałych metalach z grupy platynowców, papierach wartościowych, aktach, dokumentach, rękopisach, pieczętkach, planach konstrukcyjnych, dokumentacji technicznej, prototypach, wzorach i eksponatach (w tym muzealnych), dziełach sztuki, zbiorach filatelistycznych i numizmatycznych, danych na wszelkiego rodzaju nośnikach danych,
 - 34) polegające na konieczności poniesienia kosztów na usunięcie i zastąpienie wadliwej rzeczy przez rzecz wolną od wad,
 - 35) na które składa się powstanie zobowiązania do zapłaty przez Ubezpieczonego kar umownych, grzywien sądowych, administracyjnych i odszkodowań
 - 36) wyrządzone w związku z wykonywaniem czynności życia prywatnego.
2. Zakresem ubezpieczenia nie są również objęte koszty poniesione w związku z wycofaniem wadliwej rzeczy z rynku.
3. O ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony poprzez włączenie do umowy odpowiedniej klauzuli dodatkowej, ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje również:
- 1) odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe poza granicami RP - klauzula OC01,
 - 2) odpowiedzialności cywilnej pracodawcy (za szkody na osobie wynikające z wypadków przy pracy wyrządzone pracownikom Ubezpieczającego) - klauzula OC02,
 - 3) odpowiedzialności cywilnej za szkody wynikłe z wadliwego wykonania prac lub usług, powstałe po przekazaniu odbiorcy przedmiotu wykonanych prac lub usług - klauzula OC03,
 - 4) odpowiedzialności cywilnej najemcy nieruchomości (za szkody w nieruchomościach osób trzecich, z których Ubezpieczający korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu albo innego podobnego udokumentowanego stosunku prawnego - klauzula OC04,
 - 5) odpowiedzialności cywilnej najemcy ruchomości (za szkody w rzeczach ruchomych osób trzecich, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu lub innego podobnego udokumentowanego stosunku prawnego) - klauzula OC05,
 - 6) odpowiedzialności cywilnej za szkody w mieniu stanowiącym przedmiot obróbki, naprawy lub innych czynności w ramach usług świadczonych przez Ubezpieczonego - klauzula OC06,
 - 7) odpowiedzialności cywilnej za szkody w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego - klauzula OC07,
 - 8) odpowiedzialności cywilnej za szkody w pojazdach mechanicznych znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego - klauzula OC08,
 - 9) odpowiedzialności cywilnej wzajemnej (za szkody powodujące powstanie roszczenia pomiędzy Ubezpieczonymi na podstawie tej samej umowy ubezpieczenia - klauzula OC09,
 - 10) odpowiedzialności cywilnej podwykonawcy (za szkody wyrządzone osobom trzecim przez podwykonawców Ubezpieczonego) - klauzula OC10,
 - 11) odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z organizowaniem imprez - klauzula OC11,
 - 12) odpowiedzialności cywilnej za produkt (za szkody wyrządzone w związku z wprowadzeniem produktu do obrotu) - klauzula OC12,
 - 13) odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przez pojazdy niepodlegające obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej - klauzula OC13,
 - 14) odpowiedzialności cywilnej za szkody w wartościach pieniężnych znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego - klauzula OC14,
 - 15) odpowiedzialności cywilnej za szkody wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych i zakażeń - klauzula OC15,
 - 16) odpowiedzialności cywilnej kontraktowej (za szkody wynikłe z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania).
4. Ubezpieczenie nie pokrywa grzywien i kar administracyjnych lub sądowych oraz innych kar o charakterze pieniężnym, w tym również odszkodowań o charakterze karnym nałożonych na Ubezpieczonego.

§ 6 (suma gwarancyjna)

1. Suma gwarancyjna określona w umowie ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela łącznie dla szkód w mieniu i na osobie.
2. O ile umowa nie stanowi inaczej, sumę gwarancyjną ustala się dla jednego i wszystkich wypadków w okresie ubezpieczenia.
3. W przypadku rozszerzenia zakresu ubezpieczenia na podstawie odpowiednich klauzul dodatkowych, możliwe jest wprowadzenie podlimitów odpowiedzialności Ubezpieczyciela za szkody określonego rodzaju, w ramach ogólnej sumy gwarancyjnej.

§ 7 (składka ubezpieczeniowa)

- 1) Ubezpieczyciel ustala wysokość składki ubezpieczeniowej za cały okres ubezpieczenia na podstawie taryfy składek obowiązującej w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia.
- 2) Kalkulując wysokość składki ubezpieczeniowej, uwzględnia się:
 - 1) rodzaj prowadzonej działalności,
 - 2) długość okresu ubezpieczenia,
 - 3) zakres ochrony ubezpieczeniowej,
 - 4) wysokość sumy gwarancyjnej i podlimity odpowiedzialności Ubezpieczyciela,
 - 5) wysokość rocznego obrotu (ew. liczba pracowników lub liczba lokali),
 - 6) okoliczności wpływające na niższą lub wyższą składkę, wskazane w ust.4-5.
- 3) Ubezpieczyciel może udzielić zniżek składki z tytułu:
 - 1) bezszkodowej kontynuacji ochrony ubezpieczeniowej,
 - 2) jednorazowej płatności składki.
- 4) Ubezpieczyciel może naliczyć wyższe składki ze względu na:
 - 1) szkodowy przebieg ubezpieczenia w poprzednich okresach ubezpieczenia,
 - 2) opłacenie składki w ratach.
- 5) W przypadku rozszerzenia zakresu ubezpieczenia o klauzule dodatkowe, Ubezpieczyciel nalicza dodatkową składkę.
- 6) W umowach ubezpieczenia zawieranych na okres krótszy od jednego roku oraz w przypadku doubezpieczenia, składkę oblicza się proporcjonalnie do okresu udzielanej ochrony ubezpieczeniowej (pro rata temporis). W takiej sytuacji składka jest płatna jednorazowo, z góry za cały okres ubezpieczenia.
- 7) Przy zmianie warunków umowy ubezpieczenia w trakcie jej trwania, powodującej konieczność opłacenia dodatkowej składki (lub zwrotu składki), składkę tę przelicza się według taryfy składek obowiązującej w dniu zawierania umowy ubezpieczenia.
- 8) Wysokość składki, termin oraz sposób jej zapłaty określa się w dokumencie ubezpieczenia.
- 9) Składkę bądź jej poszczególne raty opłaca się przelewem na rachunek bankowy Ubezpieczyciela.
- 10) Za dzień zapłaty uważa się dzień dokonania zlecenia przelewu lub złożenia polecenia zapłaty w banku lub w urzędzie pocztowym na właściwy rachunek Ubezpieczyciela, pod warunkiem że na rachunku Ubezpieczającego znajdowała się wystarczająca ilość środków pozwalająca na zrealizowanie zlecenia; w odmiennym przypadku za dzień zapłaty uznaje się dzień wpływu pełnej kwoty składki lub raty składki na rachunek Ubezpieczyciela.
- 11) W przypadku ustania ochrony ubezpieczeniowej przed zakończeniem okresu ubezpieczenia, Ubezpieczyciel na wniosek Ubezpieczającego dokona zwrotu części składki ubezpieczeniowej przypadającej za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

§ 8 (zawarcie umowy ubezpieczenia)

- 1) Podstawą zawarcia umowy ubezpieczenia jest złożenie przez Ubezpieczającego wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia.
- 2) Wniosek powinien zawierać co najmniej następujące dane:
 - 1) nazwę i adres Ubezpieczającego, NIP, Regon, KRS,
 - 2) nazwę i adres Ubezpieczonego, NIP, Regon, KRS,
 - 3) rodzaj prowadzonej przez Ubezpieczonego działalności wraz z numerem PKD 2007,
 - 4) wysokość rocznego obrotu, funduszu płac,
 - 5) wnioskowany okres ubezpieczenia,
 - 6) przedmiot i zakres ubezpieczenia,
 - 7) proponowaną sumę gwarancyjną oraz podlimity odpowiedzialności Ubezpieczyciela,
 - 8) informację o liczbie, rodzaju oraz wielkości szkód w okresie ostatnich 5 lat.
- 3) Do zawarcia umowy dochodzi z chwilą akceptacji przez Ubezpieczyciela wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia, chyba że strony umówią się inaczej.
- 4) Ubezpieczyciel może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od uzyskania dodatkowych informacji związanych z oceną ryzyka.
- 5) Na dowód zawarcia umowy ubezpieczenia, Ubezpieczyciel wystawia dokument ubezpieczenia.
- 6) Jeżeli w odpowiedzi na złożoną ofertę Ubezpieczyciel doręcza Ubezpieczającemu dokument ubezpieczenia zawierający postanowienia, które odbiegają na niekorzyść Ubezpieczającego od treści złożonej przez niego oferty, Ubezpieczyciel zobowiązany jest zwrócić Ubezpieczającemu na to uwagę na piśmie przy doręczeniu tego dokumentu, wyznaczając co najmniej 7-dniowy termin do zgłoszenia sprzeciwu. W razie nie wykonania tego obowiązku zmiany dokonane na niekorzyść Ubezpieczającego nie są skuteczne, a umowa jest zawarta zgodnie z warunkami oferty.

§ 9 (czas trwania odpowiedzialności Ubezpieczyciela)

- 1) Odpowiedzialność Ubezpieczyciela rozpoczyna się od dnia następnego po zawarciu umowy ubezpieczenia i zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty, chyba że umówiono się inaczej.
- 2) Umowa ubezpieczenia zawierana jest na jeden rok, chyba że strony umówią się inaczej.
- 3) Ochrona ubezpieczeniowa kończy się z dniem:
 - 1) odstąpienia od umowy ubezpieczenia przez Ubezpieczającego, w trybie określonym w § 10 ust.1,
 - 2) wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym przez Ubezpieczyciela w przypadku nieopłacenia składki lub jej pierwszej raty, w trybie określonym w § 10 ust.2,
 - 3) bezskutecznego upływu terminu zapłaty kolejnej składki ubezpieczeniowej, w trybie określonym w § 10 ust.3-4,
 - 4) rozwiązania umowy w trybie określonym w § 10 ust.5 i 6,
 - 5) wyczerpania sumy gwarancyjnej lub podlimitu odpowiedzialności Ubezpieczyciela, określonych w dokumencie ubezpieczenia, wskutek wypłaty odszkodowania lub odszkodowań, powyższe nie wyłącza odpowiedzialności Ubezpieczyciela za wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe przed datą zakończenia ochrony ubezpieczeniowej.

§ 10 (odstąpienie, wypowiedzenie umowy i inne przypadki rozwiązania umowy)

1. Jeżeli umowę ubezpieczenia zawarto na okres dłuższy niż 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo do odstąpienia od umowy ubezpieczenia w terminie 30 dni, a w przypadku gdy jest przedsiębiorcą - w terminie 7 dni od dnia doręczenia mu przez Ubezpieczyciela dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy ubezpieczenia, przez złożenie Ubezpieczycielowi pisemnego oświadczenia o odstąpieniu od umowy ubezpieczenia; odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia Ubezpieczającego od obowiązku zapłaty składki za okres, w którym Ubezpieczyciel udzielał ochrony ubezpieczeniowej.
2. Jeżeli Ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zapłaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie, Ubezpieczyciel może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosił odpowiedzialność.
3. W przypadku nieopłacenia w terminie kolejnej raty składki ubezpieczeniowej, a także w przypadku opłacenia składki lub raty składki w niepełnej wysokości, Ubezpieczyciel wezwie Ubezpieczającego do zapłaty tej składki lub jej brakującej części, wyznaczając w tym celu dodatkowy termin 7 dni. W wezwaniu do zapłaty Ubezpieczyciel powiadomi Ubezpieczającego o skutkach, o których mowa w ust.4.
4. Jeżeli kolejna rata składki lub brakująca część składki nie zostaną opłacone w dodatkowym terminie wskazanym w ust.3, umowę uważa się za wypowiedzianą przez Ubezpieczającego z dniem, w którym upłynął dodatkowy termin wskazany w ust.3. W przypadku uiszczenia jedynie części składki, Ubezpieczyciel zwróci część składki ubezpieczeniowej przypadającej za okres, w którym nie świadczył ochrony ubezpieczeniowej.
5. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku ubezpieczeniowego, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak, niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania, druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.
6. Na wniosek Ubezpieczającego i za zgodą Ubezpieczyciela, umowa ubezpieczenia może zostać rozwiązana w każdym czasie.
7. Rozwiązanie umowy nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłaty składki ubezpieczeniowej za okres trwania odpowiedzialności Ubezpieczyciela. Ubezpieczyciel zwróci pobraną składkę ubezpieczeniową, przypadającą na okres, w którym nie świadczył ochrony ubezpieczeniowej.

§ 11 (obowiązki Ubezpieczającego przed zawarciem umowy ubezpieczenia)

- 1) Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości Ubezpieczyciela wszystkie znane sobie okoliczności, które mogą mieć wpływ na podjęcie przez Ubezpieczyciela decyzji o zawarciu umowy ubezpieczenia, przez udzielenie przy zawieraniu umowy ubezpieczenia zgodnych z prawdą pisemnych odpowiedzi na pytania Ubezpieczyciela zawarte we wniosku ubezpieczeniowym lub przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez Ubezpieczyciela umowy mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
- 2) Ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust.1 nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia postanowień ust.1 doszło z winy umyślnej, w przypadku wątpliwości

przyjmuje się, że wypadek ubezpieczeniowy przewidziany umową i jego następstwa prawne są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

§ 12 (obowiązki Ubezpieczającego w przypadku zgłoszenia roszczenia)

1. W przypadku zajścia wypadku ubezpieczeniowego, mogącego powodować powstanie roszczeń osób trzecich z tytułu odpowiedzialności cywilnej, Ubezpieczający zobowiązany jest:
 - 1) niezwłocznie powiadomić Ubezpieczyciela o zajściu wypadku, nie później jednak niż w ciągu 7 dni od jego zajścia lub powzięcia o nim wiadomości,
 - 2) użyć wszelkich dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzi lub zmniejszenia jej rozmiarów.
2. Ponadto do obowiązków Ubezpieczającego w razie powstania wypadku należy:
 - 1) podjąć aktywną współpracę z Ubezpieczycielem w celu wyjaśnienia wszelkich okoliczności i przyczyn powstania szkody oraz ustalenia jej rozmiaru,
 - 2) stosować się do zaleceń Ubezpieczyciela, udzielając mu informacji i niezbędnych pełnomocnictw.
3. W razie naruszenia przez Ubezpieczającego z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązków wymienionych w ust. 1, Ubezpieczyciel może odpowiednio zmniejszyć świadczenie, jeżeli naruszenie tych obowiązków przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło Ubezpieczycielowi ustalenie okoliczności i skutków wypadku. Skutki braku zawiadomienia Ubezpieczyciela o wypadku nie następują, jeżeli Ubezpieczyciel w terminie wyznaczonym do zawiadomienia otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.
4. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązków określonych w ust.1 pkt 2, Ubezpieczyciel może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło Ubezpieczycielowi ustalenie okoliczności i skutków wypadku.
5. W przypadku wszczęcia dochodzenia, śledztwa, wytoczenia powództwa przeciw Ubezpieczającemu w związku z ponoszoną przez niego odpowiedzialnością cywilną objętą ochroną ubezpieczeniową, bądź w przypadku wydania nakazu karnego lub nakazu zapłaty w związku z zaistniałym wypadkiem ubezpieczeniowym, Ubezpieczający powinien niezwłocznie poinformować o tym fakcie Ubezpieczyciela nawet, gdy sam wypadek został już zgłoszony.
6. Jeżeli dojdzie do procesu sądowego w sprawie roszczenia z tytułu odpowiedzialności cywilnej, Ubezpieczający powinien na żądanie Ubezpieczyciela pozostawić prowadzenie procesu, udzielić pełnomocnictwa osobie wskazanej przez Ubezpieczyciela i dostarczyć wszelkich wyjaśnień uznanych przez tę osobę za niezbędne. Powyższe nie zwalnia jednak Ubezpieczającego z obowiązku wnoszenia w terminie sprzeciwu lub właściwych środków odwoławczych od orzeczeń, nakazów zapłaty lub decyzji administracyjnych w sprawie odszkodowań.
7. Ubezpieczający jest zobowiązany dostarczyć Ubezpieczycielowi orzeczenie sądu w takim czasie, aby możliwe było zajęcie stanowiska co do wniesienia środka odwoławczego.
8. Bez uprzedniej zgody Ubezpieczyciela, Ubezpieczający nie jest uprawniony do uznawania ani do zaspokajania roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej w całości, części lub na zasadzie ugody z poszkodowanym. W przypadku naruszenia tego postanowienia Ubezpieczyciel jest zwolniony z obowiązku wypłaty odszkodowania.
9. Ubezpieczyciel jest upoważniony do składania w imieniu Ubezpieczającego wszelkich oświadczeń, które uzna za konieczne w celu zmniejszenia lub odparcia roszczenia.
10. Jeżeli istnieją przesłanki do uwolnienia się Ubezpieczającego od odpowiedzialności cywilnej z tytułu zaistniałej szkody w całości lub części, to powyższe dotyczy również Ubezpieczyciela.
11. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, obowiązki określone w ust.1-4 spoczywają zarówno na Ubezpieczającym, jaki i Ubezpieczonym, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

§ 13 (ustalenie wysokości odszkodowania)

1. Wysokość odszkodowania określa się w granicach sumy gwarancyjnej oraz podlimitów odpowiedzialności Ubezpieczyciela na dzień ustalenia odszkodowania, według zasad odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczonego.
2. Odszkodowanie za szkody w mieniu pomniejsza się o franszyzę redukcyjną ustaloną w umowie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem odmiennej wysokości fransyz wskazanych w klauzulach dodatkowych do umowy ubezpieczenia.
3. Ubezpieczyciel zastrzega sobie prawo weryfikacji wszelkich dokumentów składanych przez Ubezpieczającego i dotyczących zaistniałego wypadku ubezpieczeniowego.

§ 14 (wypłata odszkodowania)

1. Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie, poszkodowanemu lub osobie uprawnionej.
2. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności Ubezpieczyciela lub wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłacane jest w terminie

14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. W takiej sytuacji bezsporna część odszkodowania wypłacana jest w terminie określonym w ust.2.

3. Jeżeli odszkodowanie z tytułu zgłoszonego roszczenia nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości, niż określona w zgłoszonym roszczeniu, Ubezpieczyciel zawiadomi o tym pisemnie osobę występującą z roszczeniem oraz Ubezpieczonego, w przypadku umowy zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie, w terminach określonych w ust. 2-3, wskazując na okoliczności oraz podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania oraz poinformuje o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze postępowania sądowego.
4. Ubezpieczyciel udostępnia na wniosek Ubezpieczającego, Ubezpieczonego bądź poszkodowanego, informacje i dokumenty, które miały wpływ na ustalenie odpowiedzialności Ubezpieczyciela i wysokość odszkodowania. Osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez Ubezpieczyciela udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez Ubezpieczyciela. Ubezpieczyciel na wniosek tych osób udostępni informacje i dokumenty w postaci elektronicznej.
5. Po wypłacie odszkodowania, sumę gwarancyjną zmniejsza się o odszkodowania wypłacone w czasie trwania ubezpieczenia. Suma gwarancyjna może być uzupełniona do pierwotnej wysokości na wniosek Ubezpieczającego po opłaceniu dodatkowej składki za doublebezpieczenie.
6. W przypadku wypłaty odszkodowania za szkodę objętą zakresem klauzuli dodatkowej, zmniejszeniu ulega zarówno podlimit odpowiedzialności za szkody określonego rodzaju, jak i ogólna suma gwarancyjna.
7. Ubezpieczający i Ubezpieczony upoważniają Ubezpieczyciela do wglądu do ksiąg i dokumentów (w tym do sporządzania z nich kopii), mających znaczenie dla realizacji umowy ubezpieczenia oraz oceny ryzyka, w terminie uzgodnionym z Ubezpieczonym.

§ 15 (roszczenia regresowe)

1. Z dniem wypłaty odszkodowania, roszczenia Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę, przechodzą z mocy prawa na Ubezpieczyciela, do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli Ubezpieczyciel pokrył tylko część szkody, Ubezpieczającemu lub Ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniem Ubezpieczyciela.
2. Nie przechodzą na Ubezpieczyciela roszczenia Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego przeciwko osobom, z którymi Ubezpieczający lub Ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.
3. Ubezpieczający lub Ubezpieczony zobowiązany jest dostarczyć Ubezpieczycielowi wszelkie dokumenty oraz przekazać informacje i dokonać czynności niezbędnych dla skutecznego dochodzenia praw przez Ubezpieczyciela.

§ 16 Reklamacje i spory

1. Ubezpieczający, Ubezpieczony, Uposażony lub uprawniony z umowy ubezpieczenia ma prawo do złożenia reklamacji zawierającej zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez Ubezpieczyciela, w tym również w przedmiocie ustalenia odpowiedzialności Ubezpieczyciela, zasadności zgłoszonych roszczeń lub wysokości świadczenia.
2. Reklamacja może być złożona w każdej jednostce Ubezpieczyciela obsługującej osoby wskazane w ust. 1.
3. Reklamacja może być złożona:
 - 1) w formie pisemnej – osobiście, w siedzibie Ubezpieczyciela, albo przesyłką pocztową w rozumieniu art. 3 pkt 21 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe;
 - 2) ustnie – telefonicznie dzwoniąc pod numer 22 346 67 20 albo osobiście do protokołu podczas wizyty w siedzibie Ubezpieczyciela;
 - 3) z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej na adres: biuro@tuwmedicum.pl.
4. Ubezpieczyciel udziela odpowiedzi na reklamację w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji. Na wniosek składającego reklamację Ubezpieczyciel może dostarczyć odpowiedź pocztą elektroniczną.
5. Ubezpieczyciel udziela odpowiedzi na reklamację bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia jej otrzymania. Do zachowania terminu wystarczy wysłanie odpowiedzi przed jego upływem.
6. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 5, Ubezpieczyciel w informacji przekazywanej składającemu reklamację:
 - 1) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
 - 2) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji.
7. Osoba zgłaszająca reklamację jest uprawniona do złożenia odwołania od decyzji Ubezpieczyciela dotyczącej złożonej reklamacji. W sprawach odwołań stosuje się odpowiednio postanowienia § ust. 1-5.

8. Zgłaszającemu reklamację, w przypadku nieuwzględnienia jego roszczeń wynikających z reklamacji, w powyższym trybie rozpatrywania reklamacji, przysługuje prawo do złożenia wniosku o rozpatrzenie sprawy przez Rzecznika Finansowego. Osobie fizycznej będącej ubezpieczającym, ubezpieczonym lub uprawnionym z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo do wystąpienia do Rzecznika Finansowego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie pozasądowego rozwiązywania sporów pomiędzy klientem a podmiotem rynku finansowego.
9. Powództwo o roszczenia wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej, albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia albo dla miejsca zamieszkania spadkobiercy Ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
10. Ubezpieczyciel podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.

§17 (umowa ubezpieczenia na cudzy rachunek)

1. Umowę ubezpieczenia można zawrzeć na cudzy rachunek (Ubezpieczonego) i w takim wypadku postanowienia niniejszych OWU stosuje się odpowiednio do osoby, na rachunek której zawarto umowę.
2. W przypadku zawarcia umowy na cudzy rachunek Ubezpieczający zobowiązuje się do przekazania osobie zainteresowanej, przed przystąpieniem tej osoby do umowy ubezpieczenia OWU wraz z informacją o postanowieniach wzorca umownego, na piśmie lub jeżeli osoba zainteresowana wyrazi na to zgodę, na innym trwałym nośniku. Ubezpieczony ma obowiązek potwierdzić doręczenie mu OWU na piśmie. Ubezpieczający ma obowiązek przekazać dokument z takim potwierdzeniem Ubezpieczycielowi.

§ 18 (postanowienia końcowe)

- 1) Ubezpieczyciel, Ubezpieczający oraz Ubezpieczony zobowiązani są do powiadamiania się wzajemnie o zmianie swojego adresu zamieszkania lub siedziby.
- 2) Wypowiedzenia, odstąpienia oraz wszelkie inne zawiadomienia, oświadczenia i wnioski Ubezpieczyciela, Ubezpieczającego i Ubezpieczonego lub innej osoby uprawnionej do odbioru świadczenia, powinny być kierowane na piśmie pod rygorem nieważności. Strony mogą umówić się co do innej formy korespondencji.
- 3) Skargi i zażalenia związane z wykonywaniem niniejszej umowy ubezpieczenia rozpatrywane są przez Zarząd Ubezpieczyciela. Skargi lub zażalenia powinny być składane w formie pisemnej i zawierać co najmniej:
 - 1) nazwę firmy, imię, nazwisko i dane teleadresowe osoby składającej skargę lub zażalenie,
 - 2) numer dokumentu ubezpieczenia lub szkody oraz nazwę (imię i nazwisko) Ubezpieczającego i Ubezpieczonego,
 - 3) opis sytuacji będącej przedmiotem skargi lub zażalenia,
 - 4) uzasadnienie wraz z przedstawieniem ewentualnych dowodów.
- 4) Po rozpatrzeniu skargi lub zażalenia, stanowisko Ubezpieczyciela zostanie przesłane pisemnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania skargi lub zażalenia, listem poleconym na adres wskazany w treści skargi lub zażalenia.
- 5) Jeżeli osoba uprawniona do odbioru odszkodowania nie zgadza się ze stanowiskiem Ubezpieczyciela co do odmowy wypłaty odszkodowania lub jego wysokości, może w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia zwrócić się do Zarządu Ubezpieczyciela o ponowne rozpatrzenie i zmianę stanowiska, co nie narusza uprawnień tej osoby do dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.
- 6) Ubezpieczającemu, Ubezpieczonemu lub uprawnionemu do odszkodowania przysługuje prawo wniesienia do Rzecznika Ubezpieczonych.
- 7) Spory wynikające z umów ubezpieczenia będą rozstrzygane przez sąd według właściwości ogólnej albo przed sądem właściwym dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub innej osoby uprawnionej z umowy ubezpieczenia.
- 8) Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia zostały zatwierdzone uchwałą nr 3 przez Zarząd Ubezpieczyciela w dniu 04.03.2016 roku i mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 04.03.2016 r.

KLAUZULE DODATKOWE - UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

Klauzula OC01

Rozszerzenie terytorialnego zakresu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony uzgodniły, że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerza się o szkody na osobie lub w mieniu, powstałe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem szkód powstałych na terytorium Stanów Zjednoczonych Ameryki oraz Kanady.
2. Z tytułu rozszerzenia zakresu ubezpieczenia, Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula OC02

Odpowiedzialność cywilna pracodawcy

(ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej pracodawcy za szkody na osobie, wyrządzone pracownikom, wynikające z wypadków przy pracy)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony uzgodniły, że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerza się o odpowiedzialność cywilną za szkody na osobie, wyrządzone pracownikom Ubezpieczonego, wynikające z wypadków przy pracy w rozumieniu ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych z późn. zm. oraz rzeczowe związane z wykonywaniem obowiązków na rzecz Ubezpieczonego.
2. W zakresie wskazanym w niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody, za które jego odpowiedzialność jest wyłączona na mocy pozostałych postanowień niniejszych OWU oraz dodatkowo nie obejmuje:
 - a) szkód powstałych wskutek stanów chorobowych nie wynikających z wypadków przy pracy,
 - b) świadczeń przysługujących poszkodowanemu na podstawie przepisów ustawy, ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych z późn. zm.,
3. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela za szkody, o których mowa w ust. 1, jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w umowie ubezpieczenia.
4. Z tytułu rozszerzenia zakresu ubezpieczenia, Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula OC03

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody wynikłe z wadliwego wykonania prac lub usług powstałe po przekazaniu odbiorcy przedmiotu wykonanych prac lub usług

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony uzgodniły, że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerza się o odpowiedzialność cywilną za szkody na osobie lub w mieniu, powstałe w okresie ubezpieczenia po przekazaniu odbiorcy przedmiotu prac lub usług świadczonych przez Ubezpieczonego, wynikłe z wadliwego wykonania tych prac lub usług, niezależnie od źródła obowiązku odszkodowawczego (czyny niedozwolone, niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania).
2. W zakresie wskazanym w niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność, jeżeli przedmiot czynności, prac lub usług został przekazany odbiorcy w okresie ubezpieczenia. Umowa ubezpieczenia obejmuje również wypadki ubezpieczeniowe wynikłe z wadliwego wykonania czynności, prac lub usług, których przedmiot został przekazany odbiorcy w okresach ubezpieczenia poprzednich umów zawartych z Ubezpieczycielem pod warunkiem, że łącznie z poprzednimi umowami tworzy nieprzerwany ciąg kolejnych umów ubezpieczenia zawartych na podstawie OWU z takim samym zakresem ubezpieczenia (rodzaj działalności, zastosowane klauzule lub postanowienia dodatkowe), obejmującym również niniejszą klauzulę.
3. Zakres ubezpieczenia niniejszej klauzuli obejmuje szkody wyrządzone zarówno odbiorcy czynności, prac lub usług, jak również innym poszkodowanym.

4. W razie wątpliwości za moment przekazania odbiorcy przedmiotu czynności, prac lub usług świadczonych przez Ubezpieczającego przyjmuje się chwilę, w której została dokonana ostatnia czynność faktyczna związana z realizacją całości lub formalnie wyodrębnionego etapu tych czynności, prac lub usług.
5. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela za szkody, o których mowa w ust. 1 - 3, jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w umowie ubezpieczenia.
6. Z tytułu rozszerzenia zakresu ubezpieczenia, Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula OC04

Odpowiedzialność cywilna najemcy nieruchomości

(ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody w nieruchomościach osób trzecich, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu albo innego podobnego udokumentowanego stosunku prawnego)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony uzgodniły, że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerza się o odpowiedzialność cywilną za szkody polegające na uszkodzeniu lub zniszczeniu nieruchomości (lub ich części składowych), z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu albo innego podobnego udokumentowanego stosunku prawnego.
2. W zakresie wskazanym w niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody, za które jego odpowiedzialność jest wyłączona na mocy pozostałych postanowień niniejszych OWU oraz dodatkowo nie obejmuje:
 - a) szkód w gruntach wszelkiego rodzaju,
 - b) szkód wynikłych z normalnego zużycia rzeczy,
 - c) szkód wynikłych z braku konserwacji,
 - d) szkód w urządzeniach i instalacjach wszelkiego rodzaju oraz przedmiotach ze szkła, ceramiki, terakoty lub tworzyw sztucznych, chyba że stanowią część składową nieruchomości,
3. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela za szkody, o których mowa w ust. 1, jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w umowie ubezpieczenia.
4. Z tytułu rozszerzenia zakresu ubezpieczenia, Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula OC05

Odpowiedzialność cywilna najemcy ruchomości

(ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody w rzeczach ruchomych osób trzecich, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu albo innego podobnego udokumentowanego stosunku prawnego)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony uzgodniły, że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerza się o odpowiedzialność cywilną za szkody w mieniu, polegające na uszkodzeniu lub zniszczeniu rzeczy ruchomych, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu albo innego podobnego, udokumentowanego stosunku prawnego.
2. W zakresie wskazanym w niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody, za które jego odpowiedzialność jest wyłączona na mocy pozostałych postanowień niniejszych OWU oraz dodatkowo nie obejmuje:
 - a) szkód wynikłych ze zużycia rzeczy,
 - b) szkód wynikłych z braku konserwacji,
 - c) szkód w pojazdach mechanicznych,
 - d) szkód w sprzęcie elektronicznym,
 - e) szkód w wartościach pieniężnych,
3. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela za szkody, o których mowa w ust. 1, jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w umowie ubezpieczenia.
4. Z tytułu rozszerzenia zakresu ubezpieczenia, Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula OC06

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody za w mieniu stanowiącym przedmiot obróbki, naprawy lub innych czynności w ramach usług świadczonych przez Ubezpieczonego

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony uzgodniły, że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerza się o odpowiedzialność cywilną za szkody w rzeczach ruchomych, stanowiących przedmiot obróbki, czyszczenia, naprawy lub innych czynności wykonywanych w ramach usług świadczonych przez Ubezpieczonego, powstałe w trakcie ich wykonywania.
2. W zakresie wskazanym w niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody, za które jego odpowiedzialność jest wyłączona na mocy pozostałych postanowień niniejszych OWU oraz dodatkowo nie obejmuje:
 - a) szkód w rzeczach, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu albo innego podobnego udokumentowanego stosunku prawnego,
 - b) utraty rzeczy nie wynikającej z ich zniszczenia lub uszkodzenia,
 - c) szkód w wartościach pieniężnych i wszelkiego rodzaju dokumentach,
 - d) wyrządzonych w związku z przeprowadzaniem jazd próbnych powyżej 20 km od miejsca wykonywania usługi.
1. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela za szkody, o których mowa w ust. 1, jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w umowie ubezpieczenia.
2. Z tytułu rozszerzenia zakresu ubezpieczenia, Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula OC07

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony uzgodniły, że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerza się o odpowiedzialność cywilną za szkody w rzeczach znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego, polegające na ich uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie, niezależnie od źródła obowiązku odszkodowawczego (czyn niedozwolony, niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania).
2. W zakresie wskazanym w niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody, za które jego odpowiedzialność jest wyłączona na mocy pozostałych postanowień niniejszych OWU oraz dodatkowo nie obejmuje:
 - a) szkód w rzeczach, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu albo innego podobnego udokumentowanego stosunku prawnego,
 - b) szkód w rzeczach przyjętych w celu wykonania ich obróbki, czyszczenia, naprawy lub innych podobnych czynności - powstałych w czasie wykonywania tych czynności,
 - c) szkód w pojazdach mechanicznych lub ich wyposażeniu, albo rzeczach w nich pozostawionych,
 - d) szkód w wartościach pieniężnych,
 - e) szkód wyrządzonych w przedmiotach posiadających wartość naukową, artystyczną, zabytkową, kolekcjonerską,
 - f) szkód polegających na zaginięciu, podmianie, brakach inwentarzowych mienia wynikających z poświadczenia nieprawdy, podstępny, wymuszenia, szantażu, przywłaszczenia, niszczenia, usuwania, ukrywania, przerabiania dokumentów lub wprowadzania w błąd.
3. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela za szkody, o których mowa w ust. 1, jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w umowie ubezpieczenia.
4. Z tytułu rozszerzenia zakresu ubezpieczenia, Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula OC08

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody w pojazdach mechanicznych znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony uzgodniły, że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerza się o odpowiedzialność cywilną za szkody w pojazdach mechanicznych znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego oraz w ich wyposażeniu, polegające na ich uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie, niezależnie od źródła obowiązku odszkodowawczego (czyn niedozwolony, niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania).
2. W zakresie wskazanym w niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody, za które jego odpowiedzialność jest wyłączona na mocy pozostałych postanowień niniejszych OWU oraz dodatkowo nie obejmuje:
 - a) szkód w pojazdach, z których Ubezpieczony korzystał na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu albo innego podobnego udokumentowanego stosunku prawnego,
 - b) szkód w rzeczach przyjętych w celu wykonania ich obróbki, czyszczenia, naprawy lub innych podobnych czynności, powstałych w czasie ich wykonywania,
 - c) szkód w pojazdach pochodzących z kradzieży,
 - d) szkód w wartościach pieniężnych oraz innych rzeczach pozostawionych w pojazdach,
 - e) szkód powstałych w ogumieniu,
3. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela za szkody, o których mowa w ust. 1, jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w umowie ubezpieczenia.
4. Z tytułu rozszerzenia zakresu ubezpieczenia, Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula OC09

Odpowiedzialność cywilna wzajemna

(ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody powodujące powstanie roszczenia pomiędzy Ubezpieczonymi na podstawie tej samej umowy ubezpieczenia)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony uzgodniły, że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerza się o odpowiedzialność cywilną za szkody w mieniu lub na osobie powodujące roszczenia pomiędzy osobami lub podmiotami ubezpieczonymi na podstawie tej samej umowy ubezpieczenia.
2. W zakresie wskazanym w niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody, za które jego odpowiedzialność jest wyłączona na mocy pozostałych postanowień niniejszych OWU oraz dodatkowo nie obejmuje:
 - 1) roszczenia osób zatrudnionych wobec pracodawcy oraz pracodawcy wobec osób zatrudnionych, bez względu na podstawę prawną zatrudnienia,
 - 2) roszczenia Podwykonawcy do Ubezpieczającego/Ubezpieczonego, chyba że został on wymieniony z nazwy w umowie ubezpieczenia,
3. Ubezpieczenie obejmuje wyłącznie roszczenia pomiędzy osobami, podmiotami wymienionymi w umowie ubezpieczenia.
4. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela za szkody, o których mowa w ust. 1, jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w umowie ubezpieczenia.
5. Z tytułu rozszerzenia zakresu ubezpieczenia, Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula OC10

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone osobom trzecim przez podwykonawców Ubezpieczonego

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU strony uzgodniły, że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerza się o odpowiedzialność cywilną za szkody w mieniu lub na osobie,

wyrządzone osobom trzecim przez podwykonawców lub inne osoby, którym Ubezpieczony powierzył wykonanie pracy, usługi lub innych czynności; osoby te uważa się za objęte ubezpieczeniem w zakresie działalności zgłoszonej do ubezpieczenia przez Ubezpieczonego i tylko w odniesieniu do szkód wyrządzonych przy wykonywaniu powierzonych im przez Ubezpieczonego prac, usług lub innych czynności.

2. Ochrona ubezpieczeniowa na bazie niniejszej klauzuli udzielana jest wyłącznie w sytuacji, gdy w świetle obowiązujących przepisów prawa osoba objęta ubezpieczeniem jest odpowiedzialna za szkody wyrządzone przez jej podwykonawcę przy wykonywaniu powierzonych czynności.
3. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód powodujących roszczenia pomiędzy osobami objętymi ubezpieczeniem a ich podwykonawcami, chyba że ochrona ubezpieczeniowa rozszerzona została w zakresie wynikającym z klauzuli nr OC09.
4. Ubezpieczyciel zachowuje prawo do dochodzenia roszczeń regresowych po wypłacie odszkodowania względem podwykonawcy będącego sprawcą szkody.
5. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela za szkody, o których mowa w ust. 1, jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w umowie ubezpieczenia.
6. Z tytułu rozszerzenia zakresu ubezpieczenia, Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula OC11

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z organizowaniem imprez

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony uzgodniły, że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerza się o odpowiedzialność cywilną szkody w mieniu lub na osobie wyrządzone uczestnikom w czasie i w wyniku przeprowadzania imprez, z wyłączeniem imprez masowych w rozumieniu ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych z późn. zm., przy zachowaniu następujących warunków:
 - 1) za uczestnika imprezy uważa się osobę fizyczną znajdującą się w czasie trwania imprezy na terenie, na którym jest ona przeprowadzana,
 - 2) W zakresie wskazanym w niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody, za które jego odpowiedzialność jest wyłączona na mocy pozostałych postanowień niniejszych OWU oraz dodatkowo nie obejmuje:
 - a) powstałych w wyniku przeprowadzania pokazu sztucznych ogni i pokazów lotniczych,
 - b) powstałych w związku z organizacją imprez obejmujących sporty wysokiego ryzyka (sporty wodne uprawiane na rzekach górskich, nurkowanie przy użyciu aparatów gazowych, freediving, surfing, windsurfing, kitesurfing, sporty motorowe i motorowodne, żegluga poza wodami terytorialnymi w odległości powyżej 12 mil morskich od brzegu, kolarstwo górskie, downhill, parkur, zorbing, skoki bungee, sporty spadochronowe i balonowe, paralotniarstwo, motolotniarstwo, szybownictwo oraz pilotowanie samolotów lub śmigłowców, sztuki walki i wszelkiego rodzaju sporty obronne, sporty związane z użyciem broni, wspinaczka wysokogórska i skałkowa, speleologia, myślistwo, rugby, jazda konna, kolarstwo, jazda na nartach wodnych, skoki narciarskie, skialpinizm, narciarstwo zjazdowe, snowboard, bobsleje, saneczkarstwo, sporty, w których wykorzystywane są pojazdy poruszające się po śniegu lub lodzie),
 - c) powstałych w pojazdach lub rzeczach w nich pozostawionych,
 - d) powstałych w związku z odwołaniem imprezy,
 - e) wyrządzonych przez osoby należące do służb ochrony lub kontroli,
 - f) wyrządzonych Policji, Straży Pożarnej lub innym jednostkom publicznym biorącym udział w zabezpieczeniu imprezy,
 - g) wyrządzonych artystom, wykonawcom, zawodnikom lub sędziom biorącym udział w imprezie, a także szkód wyrządzonych przez artystów, wykonawców, zawodników lub sędziów biorących udział w imprezie,
2. Warunkiem udzielania ochrony ubezpieczeniowej na podstawie niniejszej klauzuli jest spełnienie przez osoby objęte ubezpieczeniem wymogów dotyczących bezpieczeństwa osób i mienia, określonych w obowiązujących przepisach prawa.
3. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela za szkody, o których mowa w ust. 1, jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w umowie ubezpieczenia.
4. Z tytułu rozszerzenia zakresu ubezpieczenia, Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula OC12

Odpowiedzialność cywilna za produkt

(ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z wprowadzeniem produktu do obrotu)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony uzgodniły, że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerza się o odpowiedzialność cywilną za szkody zaistniałe w związku z wprowadzeniem odpłatnie do obrotu produktu przez Ubezpieczonego, który jest producentem, importerem lub dystrybutorem (sprzedawcą) tego produktu.
2. Ubezpieczyciel obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody w mieniu lub na osobie będące skutkiem użycia produktu, który został wprowadzony do obrotu w okresie ubezpieczenia na terytorium RP, powstałe w wyniku wypadków ubezpieczeniowych, jakie zaszły w okresie ubezpieczenia.
3. W zakresie wskazanym w niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody, za które jego odpowiedzialność jest wyłączona na mocy pozostałych postanowień niniejszych OWU oraz dodatkowo nie obejmuje szkód:
 - 1) wyrządzonych przez produkt:
 - a) nieobjęty zakresem działalności Ubezpieczonego wskazanej we wniosku o ubezpieczenie,
 - b) wprowadzony przez Ubezpieczonego do obrotu nielegalnie, niezgodnie z obowiązującymi przepisami, normami jakościowymi lub nie posiadający odpowiednich certyfikatów, atestów lub zezwoleń,
 - c) zawierający azbest,
 - d) zawierający ludzką krew lub osocze lub inne substancje krwiopochodne,
 - e) stanowiący element lub część składową maszyn i urządzeń latających lub pływających,
 - f) zmodyfikowany genetycznie,
 - 2) powstałych wskutek bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania wyrobów tytoniowych
 - 3) których przyczyną była jawna wada produktu, o której Ubezpieczony wiedział,
 - 4) powstałych wskutek wycofania z obrotu produktu albo wyrobów zawierających ten produkt,
 - 5) zaistniałych po zmieszaniu lub połączeniu produktu wprowadzonego do obrotu przez Ubezpieczonego z innym produktem, bez możliwości ich swobodnego rozdzielenia w celu wytworzenia wyrobu finalnego, z zastrzeżeniem, że niniejsze wyłączenie nie dotyczy szkód na osobie lub w mieniu wyrządzonych przez wadliwy wyrób finalny,
 - 6) powstałych wskutek zamontowania lub umocowania wadliwego produktu, polegające na poniesieniu kosztów usunięcia produktu wadliwego i zastąpienia go produktem niewadliwym,
 - 7) powstałe wskutek wadliwości rzeczy ruchomych wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą maszyn lub urządzeń wprowadzonych do obrotu, serwisowanych lub naprawianych przez Ubezpieczonego z zastrzeżeniem, że niniejsze wyłączenie nie dotyczy szkód na osobie i w mieniu wyrządzonych przez te rzeczy,
 - 8) wynikających z wprowadzającej w błąd reklamy, błędnych lub niewystarczających informacji na drukach związanych z produktem (etykiety, instrukcje) lub braku tych informacji, jeżeli obowiązek ich dołączenia wynika z przepisów prawa,
 - 9) powstałych w substancji produktu,
 - 10) wyrządzonych innym producentom wskutek mieszania, połączenia, przetworzenia lub dalszej obróbki wadliwych produktów dostarczonych przez ubezpieczonego,
 - 11) wyrządzonych osobie trzeciej, polegających na poniesieniu kosztów zlokalizowania wadliwego produktu oraz kosztów usunięcia, demontażu lub odsłonięcia wadliwych produktów oraz na montaż, umocowanie lub położenie produktu bez wad,
 - 12) poniesionych przez producenta w rzeczach ruchomych wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń wyprodukowanych, dostarczonych, wyremontowanych, zamontowanych lub konserwowanych przez ubezpieczonego.
4. Wszystkie szkody będące wynikiem wprowadzenia do obrotu partii (serii) produktów posiadających tę samą wadę lub które można przypisać tej samej przyczynie uważa się za jeden wypadek ubezpieczeniowy niezależnie od liczby poszkodowanych i momentu powstania i przyjmuje się, że miały miejsce w chwili powstania pierwszej szkody.
3. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela za szkody, o których mowa w ust. 1, jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w umowie ubezpieczenia.
4. z tytułu rozszerzenia zakresu ubezpieczenia, Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.
5. Dla celów niniejszej klauzuli, wymienione w niej określenia oznaczają:
 - 1) produkt - rzecz ruchoma, choćby została ona połączona z inną rzeczą, za produkt nie uważa się zwierząt i energii elektrycznej, a także nieruchomości,

- 2) producent - osoba, która w ramach prowadzonej działalności wytwarza produkt albo umieszcza na produkcie lub dołącza do niego swoje nazwisko, nazwę, znak towarowy lub inne odróżniające oznaczenie; przez producenta rozumie się również wytwórcę materiału, surowca lub części składowej,
- 3) dystrybutor (sprzedawca) - osoba, która uczestniczy w obrocie krajowym produktu;
- 4) importer - osoba, która w ramach prowadzonej działalności wprowadza do obrotu krajowego produkt pochodzenia zagranicznego,
- 5) wprowadzenie produktu do obrotu – faktyczne przekazanie produktu przez Ubezpieczonego osobie trzeciej. Uznaje się, że produkt został wprowadzony do obrotu, jeżeli Ubezpieczony utracił trwale lub na określony czas faktyczne władztwo nad rzeczą na rzecz osoby trzeciej,

Klauzula OC13

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przez pojazdy nie podlegające obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony uzgodniły, że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerza się o odpowiedzialność cywilną szkody na osobie lub w mieniu, poniesione przez osoby trzecie w związku z ruchem pojazdów nie podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej, przy zachowaniu następujących warunków:
2. W zakresie wskazanym w niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody, za które jego odpowiedzialność jest wyłączona na mocy pozostałych postanowień niniejszych OWU oraz dodatkowo nie obejmuje szkód:
 - a) wyrządzonych przez osoby nie posiadające w chwili zdarzenia wyrządzającego szkodę stosownych uprawnień do kierowania danym pojazdem,
 - b) powstałych w przewożonych ładunkach lub towarach,
3. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela za szkody, o których mowa w ust. 1, jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w umowie ubezpieczenia.
4. Z tytułu rozszerzenia zakresu ubezpieczenia, Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula OC14

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody w wartościach pieniężnych znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony uzgodniły, że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerza się o odpowiedzialność cywilną za szkody w wartościach pieniężnych znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą Ubezpieczonego, polegające na ich zniszczeniu, uszkodzeniu lub utracie niezależnie od źródła obowiązku odszkodowawczego (czyn niedozwolony, niewykonanie lub nienależycie wykonanie zobowiązania),
2. W zakresie wskazanym w niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody, za które jego odpowiedzialność jest wyłączona na mocy pozostałych postanowień niniejszych OWU oraz dodatkowo nie obejmuje szkód:
 - a) w wartościach pieniężnych przyjętych w celu wykonania ich obróbki, czyszczenia, naprawy lub innych podobnych czynności - powstałych w czasie wykonywania tych czynności,
 - b) szkód polegających na zaginięciu, podmieńnię, brakach inwentarzowych wartości pieniężnych wynikających z poświadczenia nieprawdy, podstępny, wymuszenia, szantażu, przywłaszczenia, niszczenia, usuwania, ukrywania, przerabiania dokumentów lub wprowadzania w błąd.
 - c) wynikłych z uczestnictwa, współdziałania lub współuczestnictwa osób, będących pracownikami Ubezpieczonego lub z których usług Ubezpieczony korzysta.
3. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela za szkody, o których mowa w ust. 1, jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w umowie ubezpieczenia.
4. Z tytułu rozszerzenia zakresu ubezpieczenia, Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula OC15

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za szkody wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych i zakażeń

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony uzgodniły, że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerza się o odpowiedzialność cywilną szkody na osobie lub w mieniu, wyrządzone w związku z przeniesieniem chorób zakaźnych i zakażeń wymienionych w załączniku do ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi z późn. zm., przy zachowaniu następujących warunków:
2. W zakresie wskazanym w niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody, za które jego odpowiedzialność jest wyłączona na mocy pozostałych postanowień niniejszych OWU oraz dodatkowo nie obejmuje szkód:
 - a) wynikłych z nieprzestrzegania wymogów higieniczno-sanitarnych lub procedur w zakresie zapobiegania chorobom zakaźnym i zakażeniom, przewidzianych przepisami prawa w zakresie działalności prowadzonej przez Ubezpieczonego,
 - b) które powstały z przeniesienia choroby zakaźnej, w sytuacji gdy Ubezpieczony wiedział o chorobie lub przy zachowaniu należytej staranności wiedzieć powinien.
3. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela za szkody, o których mowa w ust. 1, jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w umowie ubezpieczenia.
4. Z tytułu rozszerzenia zakresu ubezpieczenia, Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.

Klauzula OC016

Odpowiedzialność cywilna kontraktowa

(ubezpieczenie ustawowej odpowiedzialności cywilnej za szkody w mieniu lub na osobie, wyrządzone przez Ubezpieczonego osobom trzecim, wynikłe z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony uzgodniły, że zakres ochrony ubezpieczeniowej rozszerza się o odpowiedzialność cywilną za szkody w mieniu lub na osobie wyrządzone przez Ubezpieczonego osobom trzecim, wynikłe z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, przy zachowaniu następujących warunków:
2. W zakresie wskazanym w niniejszej klauzuli Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody, za które jego odpowiedzialność jest wyłączona na mocy pozostałych postanowień niniejszych OWU oraz dodatkowo nie obejmuje szkód:
 - 1) wyrządzonych przez rzecz wprowadzoną do obrotu (odpowiedzialność cywilna za produkt),
 - 2) których przyczyną była jawna wada rzeczy lub wykonanej pracy albo usługi, w związku z którą została obniżona jej cena,
 - 3) powodujących roszczenia z tytułu gwarancji lub z tytułu rękojmi za wady, a także roszczenia o zapłatę kar umownych lub pokrycie kosztów świadczenia zastępczego w miejsce świadczenia niewykonanego, wykonanego niewłaściwie albo nieterminowo,
 - 4) spowodowanych wykonywaniem czynności i świadczeń medycznych oraz badań o charakterze medycznym,
 - 5) spowodowanych wykonywaniem czynności wszelkiego rodzaju doradztwa, konsultingu, pośrednictwa: finansowego, podatkowego, kredytowego, prawnego, personalnego, technicznego i informatycznego,
 - 6) spowodowanych w związku z tworzeniem, dostarczaniem, wdrażaniem oprogramowania informatycznego,
3. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela za szkody, o których mowa w ust. 1, jest ograniczona do wysokości podlimitu określonego w umowie ubezpieczenia.
4. Z tytułu rozszerzenia zakresu ubezpieczenia, Ubezpieczający opłaci dodatkową składkę określoną w umowie ubezpieczenia.